

AUTISME & EXECUTIEVE FUNCTIES

bependingen in
sociale
communicatie en
interactie

bependinge, repetitieve
gedragpatronen
sensitiviteit

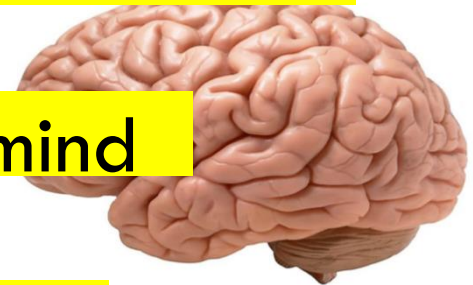
An iceberg floating in the ocean. The tip of the iceberg is above the water, while the much larger part is submerged. The water is dark blue, and the sky is a lighter blue with some clouds. The iceberg is white and blue, with some snow on top.

Executieve functies

Zintuiglijke prikkel verwerking

Theory of mind

Centrale coherentie

Executieve functies

Voorwaarde voor
schoolse taken!

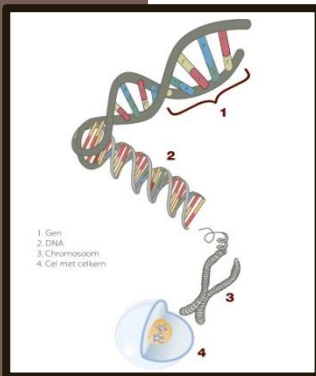
Vaardigheden die nodig
zijn voor adequaat en
doelgericht gedrag

hersenenontwikkeling

Use it or lose it

ontwikkeling

Algemene ontwikkeling

- weerstand tegen impulsen inhibitie
- omgaan met veranderingen
- actief geheugen gebruiken
- inzicht in eigen gedrag en houding
- effectief omgaan met emoties

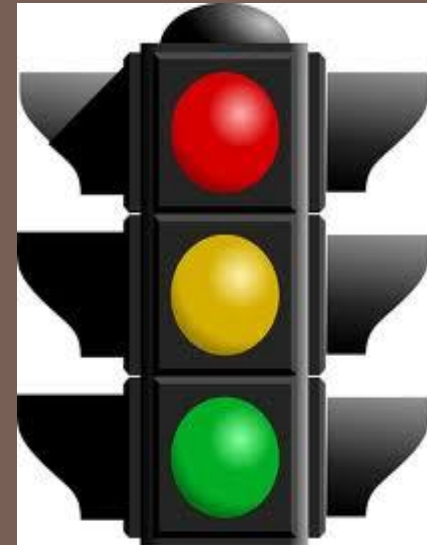
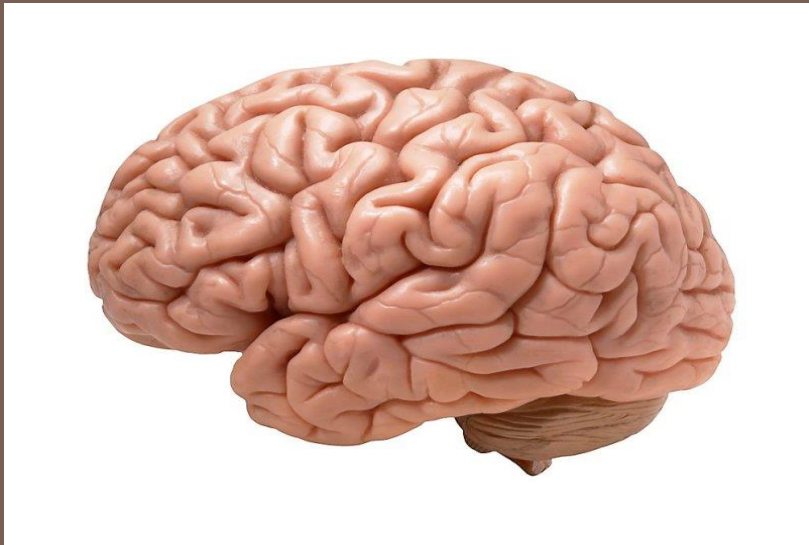

EF

cognitieve controle

uitvoerende controle

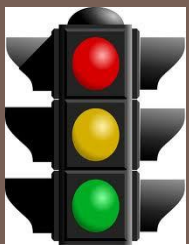

cognitieve controle

- plannen
- organiseren
- timemanagement
- werkgeheugen
- metacognitie

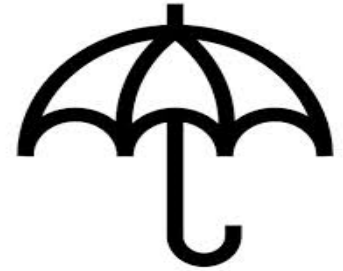

Uitvoerende functies

- reactie-inhibitie
- emotieregulatie
- volgehouden aandacht
- taakinitiatie
- flexibiliteit
- doelgericht
- doorzettingsvermogen

Samenvattend: EF

- weerstand tegen impulsen
- omgaan met veranderingen
- actief geheugen gebruiken
- inzicht in eigen gedrag en houding
- effectief omgaan met emoties
- plannen en organiseren van gedrag

Formele testen

bijvoorbeeld:

BRIEF, Tower of Hanoi, Wisconsin card sorting test, stroop color wordtest,

blok patronen van WISC IV,

TRF, etc.

observatie in de klas

ASS, ADHD & EF

Wilcutt e.a
2008

WG

inhibitie

planning

flexibiliteit

ASS-con

0 0

0 0

0 0 0 0

0 0 0 0

ADHD- con

0 0

0 0 0

0 0

0

Effectgrootte : 0= klein, 00=middel, 000= groot, 0000= zeer groot

Interventie:

Autisme vriendelijkheid bestaat voor 90% uit duidelijkheid en voorspelbaarheid.

De overige 10% is gewone vriendelijkheid

Interventies wanneer?

- buiten spelen
- instructie
- zelfstandig werken
- gymlessen
- zwemlessen
- groepsactiviteiten
- kringactiviteiten
- vrije momenten

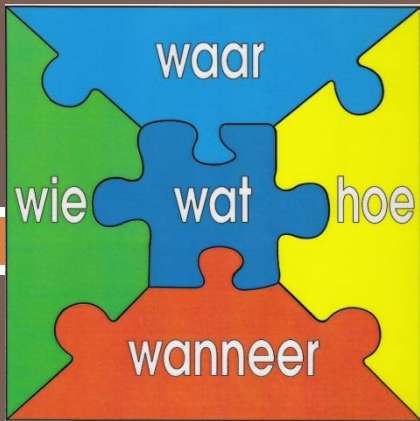
interventies

Geef me de 5; Colette de Bruin

www.autistisch-spectrum.nl

interventie hoe?

omgeving en/of individu

omgeving

Als ik er naast sta kan hij het wel!

omgeving

Hoe?

1 Alle tweelingen hebben een bordje. Zet hun leeftijd in de juiste plaats.

2 Geef de bordjes van tweelingen dezelfde kleur.

In de rekenkamer van Professor Priet staan mooie rekenmachines. Vul maar in:

1

10	15	10
30	+5	30
20	+50	20
40		40

2

60	60	60
20	+2	20
40	+20	40
70		70

3

3	30	30
5	+4	50
4		40
6		60

4

3	43	47	7
5	+40	+4	-10
4			
6			

5

10	30	30	32	30	38
20	90	70	72	70	78
30	58	50	42	50	10
40	88	80	72	80	40

6

2	6	20	60	20	24
5	9	50	90	50	54
1	9	67	63	61	
3	25	30	20	70	20
6	6	6	6	6	6

Figuur 7: voorbeelden van een verantwoordelijk maar verwarrend rekenvraagstuk

Wanneer?

Ik ben klaar als...

- de hele bladzijde gemaakt is
- het laat is
- het rijtje af is
- de juf het zegt.
- ik naar huis ga

individu

- ▣ EF ontwikkelen/verfijnen
- ▣ meer gebruik maken van EF

EF ontwikkelen/verfijnen

- probleemgedrag
- doel
- procedure/stappen
- toezicht
- evalueer proces
- verminder toezicht

individu

meer gebruik maken van EF

- direct!
- detail van prestatie
- info over waarde
- benoem inzet
- zet aan tot nadenken

ASS en EF

Autonomie \neq onafhankelijk zijn van hulpmiddelen

hulpmiddelen:

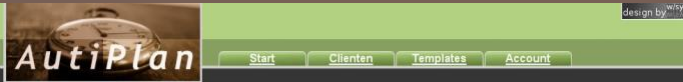

Digital coach

**SCHOOL
COACH**

coach2care
Leo Kannerhuis

Modifying template 'Schooldag'

Hour:	Planned:
Min:	0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55
6:00	
7:00	hyyh 7.0 - 7.30 lego spelen 7.0 - 7.30 opstaan 7.5 - 7.25
8:00	
9:00	
10:00	test 10.20 - 10.30 2e 10.30 - 10.45 s 10.50 - 10.55
11:00	
12:00	

Go terug naar client 'Hany'

dinsdag 09 juni 2009 | Gebruik / maak sjablonen | Download planning als PDF...

07:00	07:05	07:10	07:15	07:20	07:25	07:30	07:35	07:40	07:45	07:50	07:55
										ontbijt	
08:00	08:05	08:10	08:15	08:20	08:25	08:30	08:35	08:40	08:45	08:50	08:55
09:00	09:05	09:10	09:15	09:20	09:25	09:30	09:35	09:40	09:45	09:50	09:55
10:00	10:05	10:10	10:15	10:20	10:25	10:30	10:35	10:40	10:45	10:50	10:55
11:00	11:05	11:10	11:15	11:20	11:25	11:30	11:35	11:40	11:45	11:50	11:55
12:00	12:05	12:10	12:15	12:20	12:25	12:30	12:35	12:40	12:45	12:50	12:55

Cogmed

Braingame Brian

Sociaal Op Stap... SOS

**Bedankt voor jullie
aandacht.**

drs. Petra den Boer

samenwerkingsverband Zuid Kennemerland

petra.denboer@aloysiusstichting.nl